KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle
StV@eduskunta.fi
Asia: HE 171/2024 vp

KIRJALLINEN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI TERVEYDENHUOLTOLAIN 22 §:N MUUTTAMISESTA

Kuluttajaliitto ry (jälj. ”Kuluttajaliitto”) kiittää mahdollisuudesta antaa eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle kirjallinen lausunto otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolakia. Jatkossa hyvinvointialueella ei olisi perusterveydenhuollossa enää velvollisuutta huolehtia siitä, että sen asukas saa terveydentilaansa koskevan ajokorttilaissa tarkoitetun todistuksen tai lausunnon ja potilaan tulisi siis lähtökohtaisesti hankkia ajokorttilausunto yksityiseltä yritykseltä. Esityksen tavoitteena on vähentää hyvinvointialueiden lakisääteisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia tehtäviä. Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan, jonka mukaan edistetään ammattihenkilöstön mahdollisuuksia kohdentaa työaikaa asiakastyöhön ja vähennetään ammattihenkilöstöltä vaadittavan kirjallisen työn määrää.

Kuluttajaliitto ei kannata ajokorttilausuntojen rajaamista pois julkisen terveydenhuollon järjestämisvelvollisuuden piiristä. Potilaiden taloudelliseen asemaan on tulossa useita heikennyksiä lähiaikoina esimerkiksi asiakasmaksujen merkittävän korottamisen takia ja ajokorttilausuntojen rajaaminen pois julkisen terveydenhuollon piiristä on yksi osa tätä kokonaisuutta. Monelle vähävaraiselle ihmiselle ajokorttilausunnon hankkiminen yksityiseltä sektorilta on taloudellisesti erittäin haastavaa tai jopa mahdotonta, eikä kaikkialla Suomessa ole tosiasiallisesti tarjolla yksityisiä terveydenhuollon yrityksiä, joilta potilas voisi lausunnon hankkia. **Huomioitavaa on myös, että julkisessa terveydenhuollossa on usein mahdollisuus pidempiaikaisiin hoitosuhteisiin kuin yksityisessä terveydenhuollossa, minkä takia myös ajokyvyn arvioinnin tueksi on olemassa pidempiaikaista tietoa kuin yksittäisellä yksityisen terveydenhuollon käynnillä. On sekä yhteiskunnan että kuluttajien etu, että ajoturvallisuus arvioidaan riittävällä tavalla.** Yksityiset terveydenhuollon yritykset eroavat hyvinvointialueista myös siinä, että niillä on taloudellinen intressi lausunnon kirjoittamiseen. **Kuluttajaliitto katsoo, että lakiesityksen vaikutuksia on erittäin tärkeää seurata.**

Lopuksi Kuluttajaliitto haluaa todeta, että ajokorttitarkastusten rajaamista pois julkisen terveydenhuollon järjestämisvelvollisuuden piiristä voidaan pitää valtakunnan tasoisena sosiaali- ja terveydenhuollon priorisointipäätöksenä. Kuluttajaliitto katsoo, että priorisointikeskustelua ei voi käydä ilman, että kuullaan tosiasiallisesti ja riittävällä tavalla palvelunkäyttäjiä. Palvelunkäyttäjien äänen turvaaminen on olennainen osa vaikuttavuusperusteista päätöksentekoa. Kun lausuntojen ja todistusten määrän vähentämistä tarkastellaan jatkossa hallitusohjelman mukaisesti, tulisi ensisijaisesti tarkastella, mitkä asiakkailta vaadittavat lausunnot ovat sellaisia, joiden toimittamisvelvollisuus voitaisiin poistaa kokonaan eikä niin, että asiakkaat ohjattaisiin hakemaan lausunto hyvinvointialueen sijaan yksityiseltä sektorilta.

Helsingissä 22.11.2024

Kuluttajaliitto ry
Julia Lumijärvi, juristi. OTM, HLL